

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2010-02-26 Nr.

Vilnius

TURINYS

I. INSTITUCIJOS VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA.....	3
II. INSTITUCIJOS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA.....	5
III. INSTITUCIJOS VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI.....	7
Strateginių tikslų įgyvendinimas	7
Institucijos vykdytos programos.....	7
Tarpinstitucinių programų ir kitų projektų įgyvendinimas	19
Patvirtintų asignavimų panaudojimas.....	19
Kita svarbi informacija	20
IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO INSTITUCIJOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS.....	23

I. INSTITUCIJOS VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Vykdydama veiklą Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) 2009 m. vadovavosi strateginiu 2009–2011 m. veiklos planu, vykdė visas Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme (toliau – ADTAĮ) ir kituose teisės aktuose įtvirtintas funkcijas. Toliau pateikiami svarbiausi 2009 m. Inspekcijos darbai ir įvykiai.

2009 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas. Šis įstatymas ir jį įgyvendinantys teisės aktai leidžia aiškiau reguliuoti asmens duomenų tvarkymą, efektyviau prižiūrėti asmens duomenų tvarkymą, padeda geriau ginti žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisę tvarkant asmens duomenis, įtvirtina nuostatas, užtikrinančias Inspekcijos nepriklausomumą. Siekdama, kad įsigaliojęs įstatymas būtų įgyvendintas, Inspekcija parengė poįstatyminius teisės aktus. Pagal naujos redakcijos ADTAĮ, nuo 2009 m. sausio 1 d. Inspekcijai vadovauja penkerių metų kadencijai priimamas direktorius.

2009 m. Inspekcija daug dėmesio skyrė vienai pagrindinių savo funkcijų – asmenų skundams ir pranešimams nagrinėti. Šiais metais jų gauta daugiau nei per visus institucijos gyvavimo metus – 201. Diduma skundų – 25 proc. – gauta dėl asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslais, 20 proc. – dėl skolininkų duomenų tvarkymo, ypač dėl skolininkų duomenų perdavimo jungtinėms skolininkų rinkmenoms.

Savo iniciatyva Inspekcija 2009 m. atliko prevencinius tikrinimus tų duomenų valdytojų, kurių veikloje tvarkant asmens duomenis išvelgė galimų asmens duomenų tvarkymo pažeidimų riziką. Tikrinant buvo siekiama supažindinti duomenų valdytojus su metų pradžioje įsigaliojusiais naujais asmens duomenų tvarkymo reikalavimais ir padėti duomenų valdytojams savo veikloje tinkamai įgyvendinti ADTAĮ nuostatas. Prevenciniai asmens duomenų tvarkymo teisėtumo tikrinimai buvo atliekami greitus kreditus teikiančiose įmonėse, degalinėse, elektroninio parašo paslaugas teikiančiose sertifikavimo įmonėse. Inspekcija nagrinėjo duomenų valdytojų teikiamus pranešimus dėl išankstinės patikros ir registravo duomenų valdytojus Asmens duomenų valdytojų valstybės registre (toliau – Registras). Inspekcija teikė paslaugą padėdama duomenų subjektams įgyvendinti jų teisę susipažinti su savo asmens duomenimis.

Inspekcija 2009 m. įgyvendindama numatytas priemones derino kitų institucijų pateiktus teisės aktus, konsultavo, rengė metodines rekomendacijas, teisės aktų projektus, taip pat aktyviai dalyvavo tarpinstitucinėse darbo grupėse, rengiančiose įstatymų ar nutarimų projektus, strategijas ir koncepcijas.

2009 m. Inspekcija ir toliau laikėsi nuostatos, kad visuomenės informavimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti duomenų subjektų teises ar padėti duomenų valdytojams laikytis

duomenų apsaugos reikalavimų. Inspekcijos veiklos poreikiui, kokybei ir žmonių požiūriui į instituciją išsiaiškinti buvo atlikta apklausa „Dėl asmenų aptarnavimo valstybinės duomenų apsaugos inspekcijoje kokybės“. Respondentų atsakymai parodė, jog dauguma besikreipusiųjų į Inspekciją liko patenkinti institucijos darbo kokybe. Palyginus 2009 m. apklausos rezultatus su ankstesnių metų apklausomis matoma, jog visuomenės informuotumas nuosekliai auga. Siekdama viešinti savo veiklą bei duomenų apsaugos aktualijas Inspekcija glaudžiai bendravo su visuomene, kartu su partneriais organizavo renginius Europos duomenų apsaugos dienai paminėti, surengė konferenciją „Asmens privatumo ir duomenų apsauga Lietuvoje“, dalyvavo radijo ir televizijos laidose.

2009 m. Inspekcijos direktorius dalyvavo kasmetinėje „Europos privatumo ir duomenų apsaugos vadovų pavasario konferencijoje“ Edinburge (Škotija) ir 31-oje „Tarptautinėje duomenų apsaugos ir privatumo konferencijoje“ Madride (Ispanija).

Inspekcijos valstybės tarnautojai aktyviai dalyvavo Europos Sąjungos institucijų, kaip Konvencijos ETS Nr. 108 Konsultacinis komitetas, Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio darbo grupė asmenų apsaugai tvarkant asmens duomenis, Šengeno, Europolo, Muitinės, Eurodac Jungtinės priežiūros institucijų, Policijos ir teisingumo darbo grupė, Direktyvos 95/46/EB 31 straipsnio komitetas, Tarptautinė darbo grupė dėl duomenų apsaugos telekomunikacijose, veikloje, pareikšdami Inspekcijos poziciją, sprendžiant su asmens duomenų apsauga susijusius klausimus, dalijosi skundų nagrinėjimo patirtimi XIX ir XX skundų nagrinėjimo seminaruose (Čekijoje ir Kipre).

Inspekcija yra tarptautinio *PrivacyOS* projekto partneris. Šiuo Europos Bendrijų Komisijos (toliau – Komisija) finansuojamu projektu siekiama suburti pramonės, verslo atstovus, mažas ir vidutines įmones, akademinę ir pilietinę visuomenę privatumo infrastruktūrai Europoje puoselėti ir plėtoti. 2009 m. balandžio 1–3 d. Berlyne (Vokietija) ir spalio 26–27 d. Vienoje (Austrija) įvyko antroji ir trečioji projekto *PrivacyOS* konferencijos. Jose Inspekcijos atstovai perskaitė keturis pranešimus.

II. INSTITUCIJOS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA

Įgyvendinant 2009–2011 m. strateginiame veiklos plane numatytas priemones, Inspekcijos veiklai 2009 m. įtakos turėjo išoriniai ir vidiniai veiksniai.

Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (toliau – Saulėlydžio komisija) darbo grupė Inspekcijos atliekamoms funkcijoms, tolesnei veiklai nagrinėti ir vietai valstybės valdymo sistemoje nustatyti, 2009 m. išanalizavusi Inspekcijos veiklą, funkcijas ir statusą, išsiaiškino, kad Inspekcija yra nepriklausoma asmens duomenų apsaugos priežiūros institucija, vykdanči funkcijas, kurių nedubliuoja kitos institucijos ir tos funkcijos numatytos ES, tarptautiniuose ir nacionaliniuose teisės aktuose. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pasitarime (2009 m. balandžio 15 d. protokolas Nr. 29) nusprendė pritarti Saulėlydžio komisijos siūlymui pakeisti Inspekcijos statusą iš įstaigos, atskaitingos Lietuvos Respublikos Vyriausybei, į įstaigą, atskaitingą Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai.

2009 m. buvo planuojama, kad plėsis Inspekcijos prevencinė veikla, susijusi su išankstinės patikros atlikimu, nes nuo 2009 m. sausio 1 d. į Inspekciją dėl išankstinės patikros atlikimo privalo kreiptis duomenų valdytojai, tvarkantys ypatingus asmens duomenis apie sveikatą automatinio būdu ir ypatingus asmens duomenis mokslinio medicininio tyrimo tikslais. Tačiau priimant naujos redakcijos ADTAĮ, duomenų valdytojams, – kurie įsigaliojus šiam įstatymui toliau automatinio būdu tvarko ypatingus asmens duomenis apie sveikatą, – buvo numatytas 2 m. (skaičiuojant nuo įstatymo įsigaliojimo dienos) pereinamasis laikotarpis pateikti pranešimą dėl išankstinės patikros. Atsižvelgiant į tai, kad minėtas pereinamasis laikotarpis baigsis tik 2010 m. gruodžio 31 d., Inspekcija 2009 m. iš šių duomenų valdytojų gavo palyginti mažai pranešimų dėl išankstinės patikros.

2009 m. kovo 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 1, 3, 7, 12, 34, 77 straipsnių, devintojo skirsnio ir priedo pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo nauju priedu įstatymas (Žin., 2008, Nr. 137-5383), kuriam įgyvendinti Inspekcija parengė du poįstatyminius teisės aktų projektus: Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 6 d. nutarimo Nr. 1593 „Dėl įgaliųjų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą“ pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. 177-6569; 2009, Nr. 90-3858) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl Statistinių duomenų, nurodytų Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 70 straipsnyje, teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 90-3859). Inspekcijai šiais nutarimais buvo suteikti papildomi įgaliojimai: kaupti informaciją apie Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (Žin., 2004, Nr. 2004, Nr. 69-2382) (toliau – ERĮ) 65 straipsnio 2 dalyje nurodytų duomenų, reikalingų sunkių ir

labai sunkių nusikaltimų, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslais, teikimą kompetentingoms institucijoms ir kasmet pateikti Europos Bendrijų Komisijai statistinius duomenis, nurodytus ERĮ 70 straipsnyje. Dėl ERĮ pakeitimų ir papildomų įgaliojimų atitinkamai išsiplėtė Inspekcijos veikla prižiūrint ERĮ 1 priede nurodytų duomenų saugojimo ir naudojimo teisėtumą.

Vis daugiau viešojo bei privataus sektoriaus subjektų savo veikloje taiko pažangias informacines ir ryšių technologijas (toliau – IRT). Vystantis elektroninėms paslaugoms nuolatos didėja automatizuotai tvarkomų asmens duomenų apimtys ir jų centralizavimo poreikis. Visa tai kelia grėsmę žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumui ir įpareigoja Inspekciją plėtoti veiklą.

2009 m. buvo žymiai sumažinti asignavimai. 2008 m. asignavimai siekė 2920 tūkst. litų. 2009 m. buvo planuota skirti 10 proc. mažesnius asignavimus, bet vėliau jie buvo sumažinti dar 14 proc. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 6 d. nutarimą Nr. 394 „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus patvirtinimo“ didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičius Inspekcijoje sumažintas nuo 35 iki 33, todėl Inspekcijoje buvo sumažinta ir darbuotojų. Finansinių ir žmogiškųjų išteklių sumažinimas turėjo neigiamą įtaką Inspekcijos veiklai. Atliekant prevencinius tikrinimus dauguma jų buvo vykdomi susirašinėjant (nors tikslingiau būtų kuo daugiau patikrinimų atlikti duomenų tvarkymo vietose), taip pat siaurintas patikrinimų tikslas. Patikrinimams duomenų tvarkymo vietose buvo pasirenkami duomenų valdytojai, kurių buveinė yra Vilniuje ar netoli Vilniaus. Sumažėjus darbuotojų, likusių tarnautojų darbo krūvis padidėjo, tai atsiliepė jų darbo kokybei. Dėl lėšų trūkumo sumažėjo galimybės Inspekcijos tarnautojams tobulinti kvalifikaciją.

2008 m. pabaigoje Inspekcija įsikraustė į naujas patalpas, todėl nuo pat 2009 m. pradžios galėjo rengti susitikimus su duomenų subjektais, duomenų valdytojais, bendradarbiauti su viešojo ir privataus sektoriaus atstovais ir teikti konsultacijas Inspekcijoje. Ši veikla davė puikių rezultatų, nes lankytojams aktualu gauti išsamią informaciją tiesiogiai bendraujant su duomenų apsaugos specialistais. Šios sąlygos leido efektyviau spręsti iškilusias problemas, konsultuojant tiesiogiai pasiūlyti reikalingas paslaugas, plėsti ir gerinti kontaktus.

III. INSTITUCIJOS VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Strateginių tikslų įgyvendinimas

Įgyvendindama 2009–2011 m. strateginio veiklos plano tikslą – „Užtikrinti duomenų subjektų teisių apsaugą, vykdant efektyvią duomenų valdytojų priežiūrą ir didinant visuomenės informuotumą duomenų apsaugos srityje“, Inspekcija, vertindama strateginio tikslo įgyvendinimo efekto kriterijų, planavo, kad duomenų valdytojų, tinkamai įgyvendinančių duomenų apsaugos reikalavimus, padaugės 2 proc. Rodiklis pasiektas.

Institucijos vykdytos programos

Inspekcija, siekdama užsibrėžto strateginio tikslo, vykdo Duomenų apsaugos valdymo programą – kuria efektyvią duomenų apsaugos sistemą ir užtikrina tinkamą jos priežiūrą. Programos vykdymo rezultato vertinimo kriterijus yra padidėjęs duomenų valdytojų, siekiančių tinkamai įgyvendinti duomenų apsaugos reikalavimus, kreipimusi į Inspekciją skaičius. 2009–2011 m. strateginiame veiklos plane šis rodiklis 2009 m. buvo planuotas 2 proc. Rodiklis pasiektas.

Inspekcijos vykdoma programą sudaro du uždaviniai.

Programos uždavinys (kodas 01) – Tobulinti duomenų apsaugos teisinę bazę, plėtoti visuomenės informavimą ir bendradarbiavimą su Lietuvos ir užsienio institucijomis ir organizacijomis.

Priemonių, vykdytų programos uždaviniui įgyvendinti, aprašymas ir produkto kriterijai:

1) Planuota suderinti 110 teisės aktų ir duomenų valdytojų dokumentų, suderinta – 177.

Įgyvendindama priemonę „Teisės aktų ir duomenų valdytojų dokumentų derinimas“ ir siekdama padėti duomenų valdytojams užtikrinti teisėtą asmens duomenų tvarkymą, taip pat išvengti ADTAĮ reikalavimų pažeidimų, Inspekcija derina kitų institucijų pateiktus teisės aktus, informacinių sistemų ir valstybės bei žinybinių registrų nuostatų projektus, duomenų valdytojų pateiktus asmens duomenų tvarkymo taisyklių ir kitų dokumentų projektus. 2009 m. Inspekcija suderino 21 įstatymų projektą, 19 Lietuvos Respublikos Vyriausybės projektų nutarimų, 7 įsakymų projektus, 85 registrų ar informacinių sistemų nuostatų projektus ir kt. Palyginus 2009, 2008 bei

2007 m. suderintų teisės aktų ir duomenų valdytojų dokumentų projektų skaičių (2009 m. – 177, 2008 m. – 184, 2007 m. – 155), matyti, kad šis rodiklis 2009 m. nepasiekė 2008 m. lygio, bet yra didesnis už 2007 m. rodiklį.

2) Planuota parengti 3 metodinius dokumentus, parengta – 3.

Inspekcija, įgyvendindama priemonę „Metodinių priemonių rengimas“, stengėsi padėti duomenų valdytojams išvengti duomenų apsaugos pažeidimų tobulinant organizacines ir technines duomenų apsaugos priemones. Šiuo tikslu duomenų valdytojams ir duomenų subjektams buvo teikiama informacija dėl probleminių situacijų, susijusių su galimais asmens duomenų tvarkymo pažeidimais. Per 2009 m. parengti 3 metodiniai dokumentai: „Saugus duomenų perdavimas https protokolu“, „Privatumo apsauga vaizdo stebėjimo sistemose. Belaidės komunikacijų technologijos“ ir rekomenduojama forma „Pranešimas apie duomenų tvarkymą“.

3) Planuota parengti 3 teisės aktus, parengta – 5.

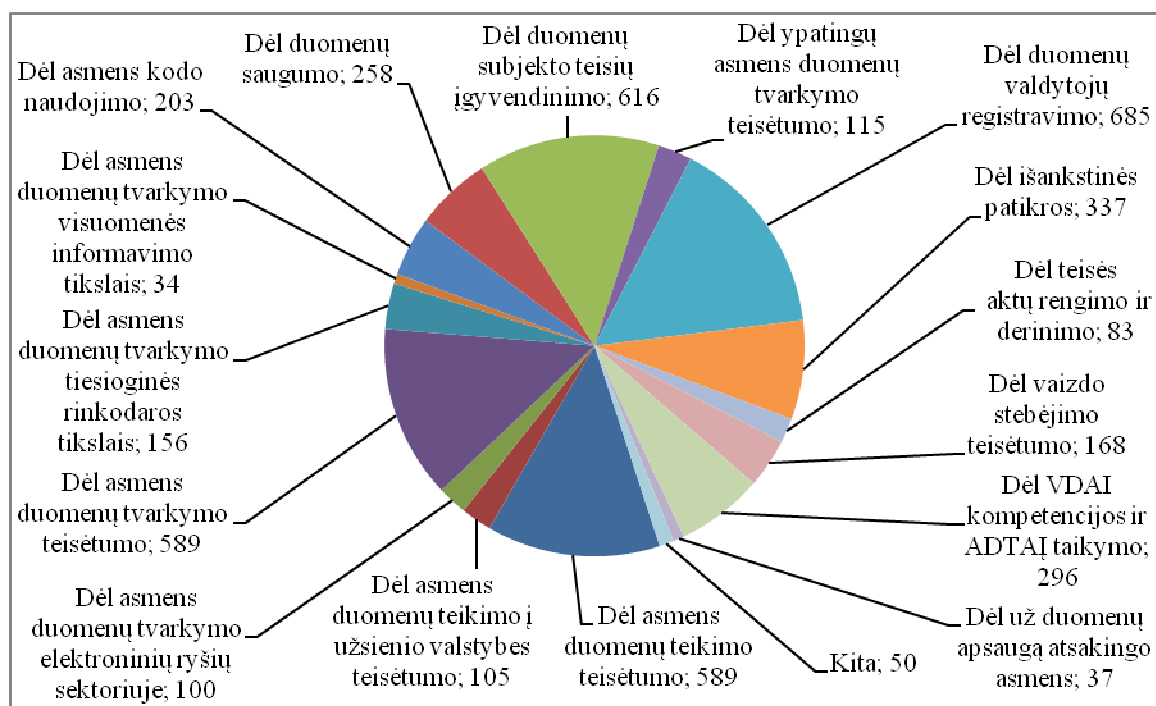
Įgyvendindama priemonę „Teisės aktų rengimas“ ir tobulindama duomenų apsaugą Lietuvoje, 2009 m. Inspekcija parengė 3 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus: t. y. 2009 m. balandžio 29 d. nutarimą Nr. 366 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. liepos 20 d. nutarimo Nr. 807 „Dėl Ryšio slaptumo patikrinimų atlikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2009, Nr. 53-2104); 2009 m. liepos 22 d. nutarimą Nr. 788 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 6 d. nutarimo Nr. 1593 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą“ pakeitimo“ (Žin., 2009, Nr. 90-3858) ir 2009 m. liepos 22 d. nutarimą Nr. 789 „Dėl Statistinių duomenų, nurodytų Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 70 straipsnyje, teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 90-3859). Taip pat buvo parengti 2 Inspekcijos direktoriaus įsakymai. Įsakymais patvirtinta Duomenų apsaugos priemonių aprašo forma (Inspekcijos direktoriaus 2009 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 1T-5 (Žin., 2009, Nr. 11-448)) ir nauja redakcija išdėstytos Išankstinės patikros atlikimo taisyklės (Inspekcijos direktoriaus 2009 m. sausio 4 d. įsakymas Nr. 1T-4 (Žin., 2009, Nr. 11-447)).

4) Planuota suteikti 2500 konsultacijų, suteikta – 3696.

Įgyvendinant priemonę „Duomenų subjektų ir duomenų valdytojų konsultavimas“ asmenims suteikiama daugiau žinių asmens duomenų apsaugos srityje. Duomenų subjektas geriau supranta savo teises ir gali geriau jas apginti, o duomenų valdytojas geriau suvokia duomenų tvarkymo ir apsaugos reikalavimus. Konsultacijoms skiriamas ypatingas dėmesys, nes Inspekcija

siekia problemas šalinti jas išaiškindama, o ne bausdama duomenų valdytojus ar tvarkytojus.

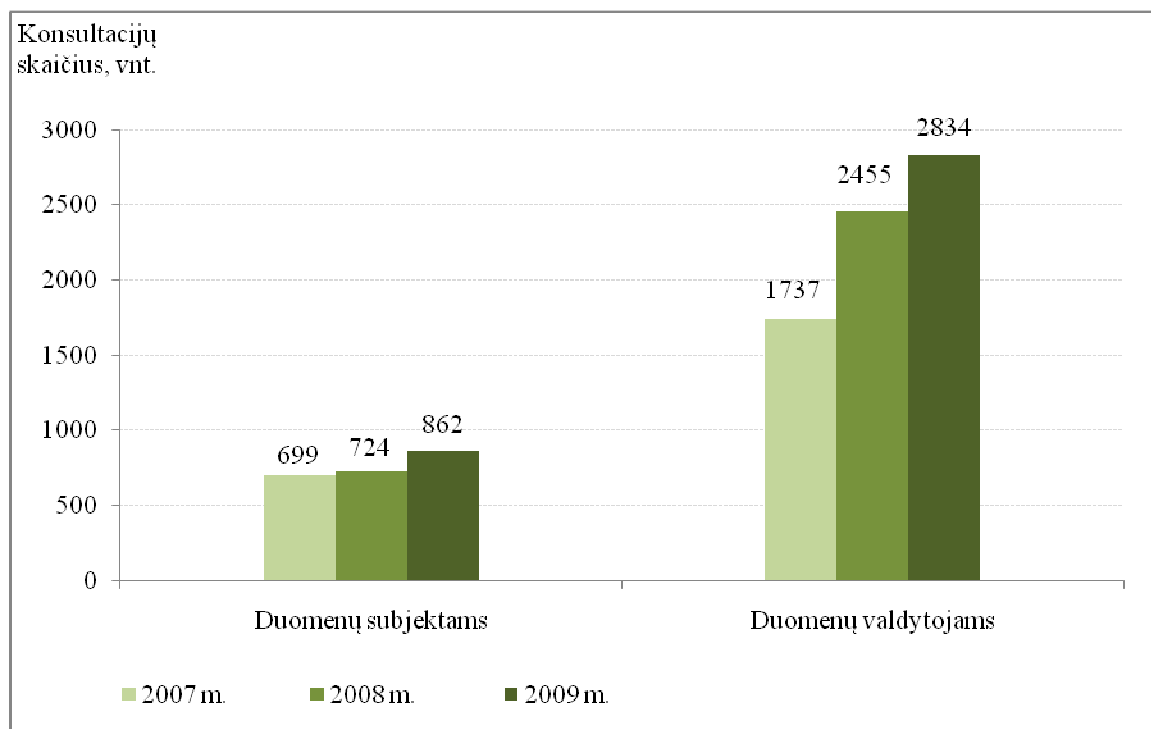
Inspekcijos suteiktų teisinių konsultacijų duomenų subjektams ir duomenų valdytojams skaičius didėja (2009 m. – 3696, 2008 m. – 3179, 2007 m. – 2453). Vertinant konsultacijų teikimo būdą matyti, kad populiariausios išlieka konsultacijos telefonu (2009 m. – 2654, 2008 m. – 2726) – paklausėjai nori kuo greičiau išsiaiškinti, pasikonsultuoti, gauti informacijos rūpimu klausimu. 1 pav. pateikta informacija, koks yra 2009 m. suteiktų konsultacijų pasiskirstymas pagal paklausimo temas.

1 pav. Konsultacijų skaičiaus pasiskirstymas pagal paklausimų temas

Iš diagramos matyti, kad daugiausia kreiptasi dėl: pranešimo apie asmens duomenų tvarkymą automatinio būdu teikimo (685); dėl duomenų subjekto teisių įgyvendinimo ir atsakomybės už ADTAI pažeidimus (616); dėl asmens duomenų teikimo teisėtumo (589); dėl asmens duomenų tvarkymo teisėtumo (589); dėl pranešimo dėl išankstinės patikros teikimo (337) ir kt.

2 pav. matyti kaip didėjo konsultacijų skaičius per pastaruosius tris metus. 2009 m. konsultacijų duomenų subjektams suteikta 19 proc. daugiau nei 2008 m., o duomenų valdytojams – 15,4 proc. daugiau.

2 pav. Konsultacijų skaičiaus pasiskirstymas pagal paklausėją

Aktyvus bendravimas ir bendradarbiavimas su duomenų valdytojais – tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus atstovais – padeda gerinti asmens duomenų apsaugą Lietuvoje. Duomenų subjektų konsultavimas leidžia žmonėms vis daugiau sužinoti apie savo teises asmens duomenų apsaugos srityje ir jas apginti.

5) Planuota parengti 140 visuomenės informavimo priemonių, parengta – 143.

Igyvendinant priemonę „Visuomenės informavimas“, 2009 m. sausio 28 d. paminėta Europos duomenų apsaugos diena. Inspekcijoje įvyko susitikimas su atstovais iš kitų valstybės įstaigų, su kuriomis bendradarbiaujama sprendžiant įvairius asmens duomenų apsaugos klausimus, taip pat, 2009 m. sausio 29 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje, kartu su Lietuvos bibliotekų atstovais buvo surengta konferencija šiai dienai paminėti. 2009 m. lapkričio 26 d. su partnere UAB „Ekspozona“ buvo surengta konferencija „Asmens privatumo ir duomenų apsauga Lietuvoje“.

2009 m. Inspekcija stengėsi kuo plačiau nušviesti asmens duomenų apsaugos aktualijas, pristatyti visas naujoves ir pokyčius šioje srityje. Kas mėnesį buvo parengiamas ir Inspekcijos internetinėje svetainėje paskelbiamas naujienu biuletenis. Išplatintus daugiau nei ankstesniais metais pranešimų spaudai (11), padidėjo žiniasklaidos dėmesys asmens duomenų apsaugai. 2009 m. žurnalistams buvo atsakyta 99 kartus, taip pat dalyvauta 8 televizijos ir 5 radijo laidose.

6) Planuota parengti 45 išvadas dėl Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijų rengiamų dokumentų, parengta – 48.

Igyvendinant priemonę „Išvadų dėl Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijų rengiamų dokumentų rengimas“, buvo nagrinėjami iš įvairių Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijų gauti dokumentų projektai, pateikiama Inspekcijos pozicija, išvados, – taip prisidėta prie Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijų dokumentų rengimo.

Ataskaitiniam laikotarpiui buvo pateiktos 48 išvados dėl dokumentų, gautų iš: Direktyvos 95/46/EB 29 str. darbo grupės asmenų apsaugai tvarkant asmens duomenis, Muitinės, Europolo ir Šengeno jungtinės priežiūros institucijų, Tarptautinės duomenų apsaugos telekomunikacijose darbo grupės, Europos Sąjungos Tarybos. 38 pozicijos buvo pateiktos gavus dokumentus per LINESIS sistemą.

7) Planuota išnagrinėti 10 duomenų subjektų prašymų pagal Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 29 straipsnį. Išnagrinėta – 7.

Igyvendinant priemonę „Paslaugos duomenų subjektui pagal ADTAĮ 29 str. teikimas“ ir siekiant padėti duomenų subjektui įgyvendinti jo teisę susipažinti su savo asmens duomenimis, Inspekcijoje nuo 2007 m. pabaigos veikia informacinė sistema „Pagalba“. Naudodamiesi šia sistema asmenys gali susipažinti su savo asmens duomenimis ne tik raštu kreipdamiesi į Inspekciją, bet ir elektroniniu būdu. Ši paslauga yra mokama. Kol kas informacinė sistema „Pagalba“ neleidžia teikti paslaugos duomenų subjektui visiškai automatiniu būdu, todėl Inspekcija prašymų dėl teisės susipažinti su savo asmens duomenimis 2009 m. gavo nedaug. Norėdama perkelti šią ir kitas teikiamas paslaugas į elektroninę erdvę bendradarbiavimo lygiu Inspekcija 2009 m. parengė projektą „Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos paslaugų sistema“, kuris yra įtrauktas į Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonės Nr. VP2-3.1-IVPK-01-V „Elektroninės valdžios paslaugos“ valstybės projektų sąrašą Nr. VP2-3.1-IVPK-V-02, patvirtintą Informacinės visuomenės plėtros komiteto direktoriaus 2009 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. T-84. Numatoma, kad įgyvendinus minėtą projektą bus lengviau gauti paslaugą ir dėl to duomenų subjektų prašymų skaičius smarkiai padidės.

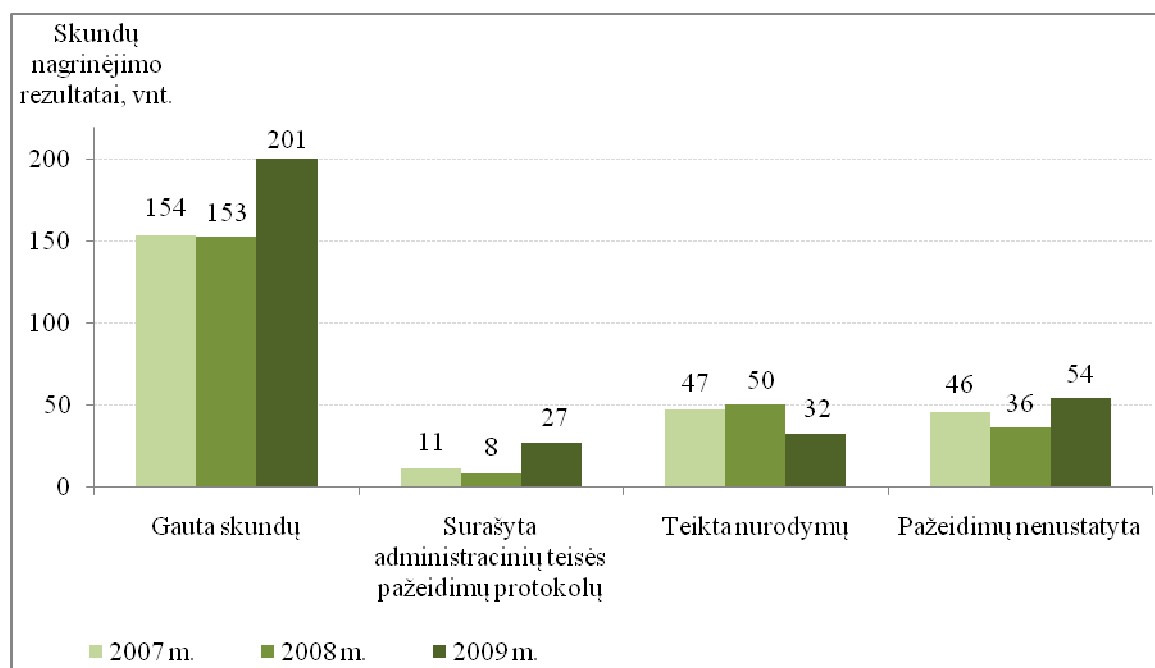
Programos uždavinys (kodas 02) – Vykdyti efektyvią asmens duomenų tvarkymo priežiūrą.

Priemonių, vykdytų programos uždaviniui įgyvendinti, aprašymas ir produkto kriterijai:

1) Planuota gauti ir išnagrinėti 115 asmenų skundų ir pranešimų, gauta – 201, išnagrinėta – 166.

Įgyvendindama priemonę „Asmenų skundų ir pranešimų nagrinėjimas“ Inspekcija nagrinėjo asmenų skundus ir pranešimus, padėdama asmenims įsitikinti, ar jų asmens duomenys tvarkomi teisėtai, laikantis ADTAĮ reikalavimų.

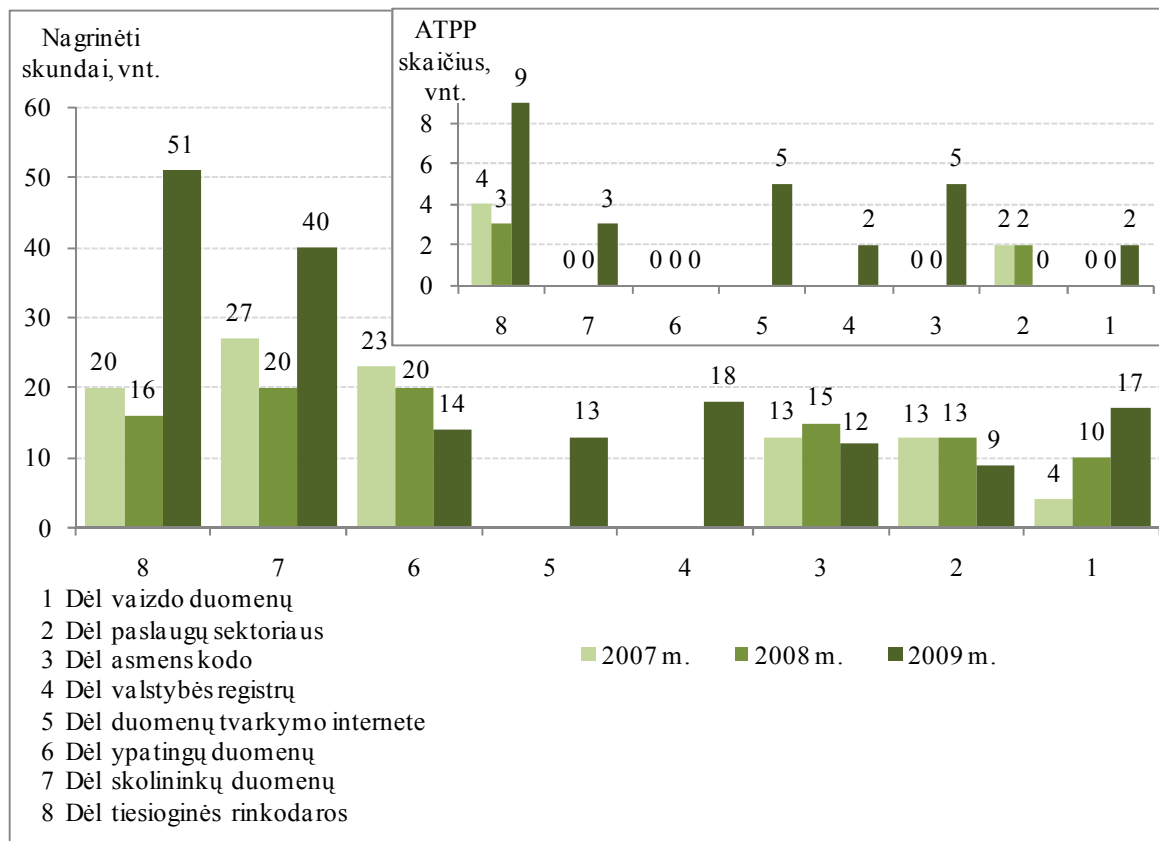
Nustačiusi pažeidimus Inspekcija imasi priemonių, kad duomenų valdytojas ištaisytų pažeidimus ir tinkamai įgyvendintų duomenų apsaugos reikalavimus. Skundų nagrinėjimo rezultatai pateikti 3 paveiksle.

3 pav. Skundų nagrinėjimo rezultatai

Per pastaruosius trejus metus daugiausia skundų gauta 2009 m. (201 skundas), 2007 metais – 154 skundai, o 2008 m. – 153 skundai. Peržvelgus rezultatus matyti, kad skirtingai nei ankstesniais metais, 2009 m. gerokai padaugėjo surašomų administracinių teisės pažeidimų protokolų (toliau – ATPP) skaičius, o pateikiamų nurodymų – sumažėjo. Tai rodo, kad duomenų subjektai geriau žino savo teises ir, įtarę pažeidimus, skundus teikia nedelsdami, nesuėjus administracinės nuobaudos skyrimo terminams. Iš 27 Inspekcijos surašytų ATPP pirmosios

instancijos teismai pripažino pagrįstais 14, kiti dar nagrinėjami, tačiau atmetų Inspekcijos ATPP mažėja.

4 pav. Skundų ir ATPP surašymo pagrindai

2009 m. aktyviausiai buvo skundžiamasi dėl asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslais. Šių skundų, palyginti su 2008 m., padaugėjo net 3 kartus. 2 kartus padaugėjo skundų dėl skolininko duomenų tvarkymo. Tačiau ATPP dėl šių skundų surašoma palyginus nedaug (atitinkamai tik 17,6 ir 7,5 proc. nuo visų išnagrinėtų skundų), kai tuo tarpu dėl skundų dėl asmens kodo ir dėl duomenų tvarkymo internete, ATPP surašyta atitinkamai 41,6 proc. ir 38,4 proc.

2009 m. duomenų subjektai taip pat aktyviau gynė savo teisę į privatumą tvarkant vaizdo duomenis (per pastaruosius 3 metus skundų dėl vaizdo duomenų padaugėjo nuo 4 iki 17). Tai lėmė ne tik Inspekcijos pastangos šviesti visuomenę šioje srityje ir dėl to gerėjantis visuomenės informuotumas, bet ir 2009 m. įsigalioję ADTAI pakeitimai, kuriais taip pat buvo atskirai reglamentuotas vaizdo duomenų tvarkymas.

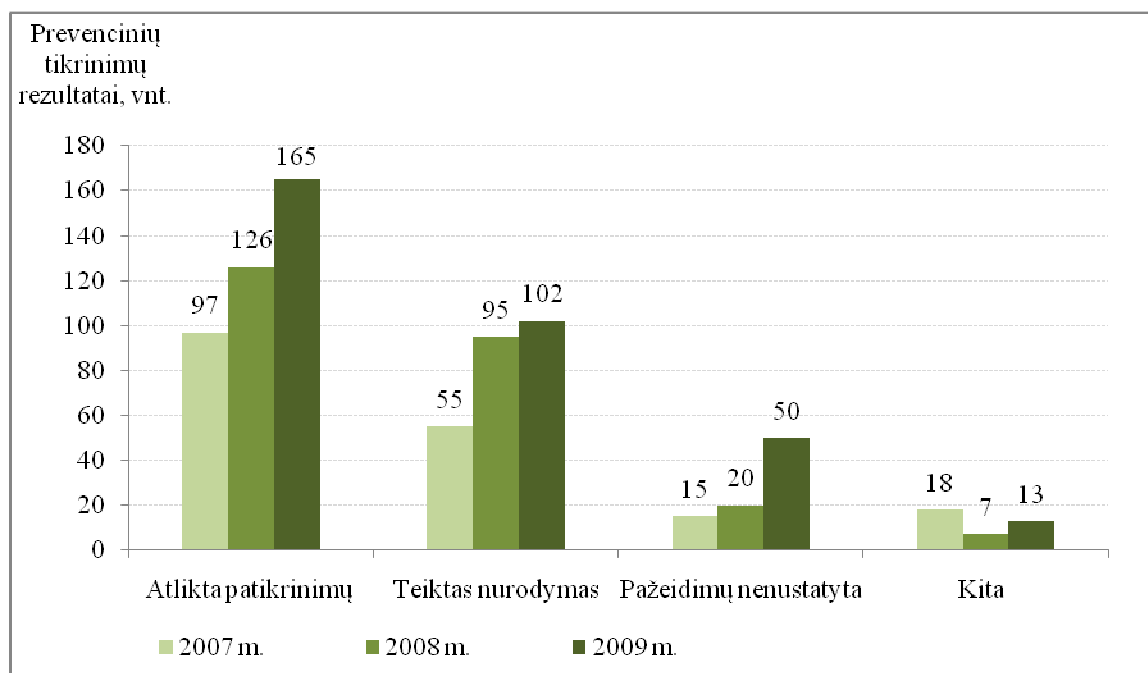
Dauguma Inspekcijos gaunamų skundų būna dėl individualių ir keleto pagrindų arba dėl vadinamųjų kitų atvejų. Jie 4 lentelėje neatsispindi. Tokių skundų 2007, 2008 ir 2009 m. buvo atitinkamai 71, 82, 48; ATPP – 5, 3, 5.

2) Planuota atlikti 320 prevencinių tikrinimų ir parengti išvadas dėl išankstinės patikros, atlikta – 279 (parengta 114 išvadų dėl išankstinės patikros, atlikti 165 prevenciniai tikrinimai).

Įgyvendindama priemonę „Asmens duomenų tvarkymo teisėtumo tikrinimas, išankstinės patikros atlikimas“ Inspekcija siekia, kad duomenų valdytojai bei tvarkytojai tinkamai įgyvendintų asmens duomenų apsaugos reikalavimus ir būtų užkirstas kelias galimiems duomenų tvarkymo pažeidimams. Kasmet Inspekcija savo iniciatyva patikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą pasirinktuose galimai probleminiuose sektoriuose.

Inspekcija 2009 m. pranešimų dėl išankstinės patikros gavo mažiau nei planuota, todėl savo iniciatyva atliko 31 proc. daugiau prevencinių patikrinimų nei 2008 m. (2009 m. – 165, 2008 m. – 126, 2007 m. – 97).

2009 m. atlikta 10 viešųjų ir 155 privačių juridinių asmenų prevencinių tikrinimų.

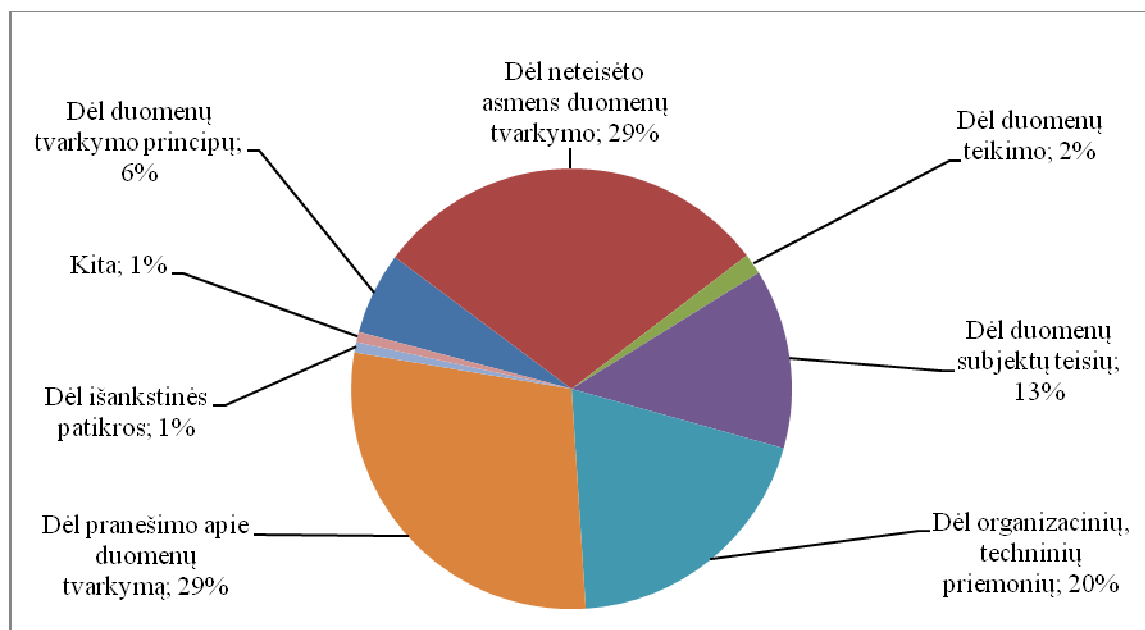

5 pav. Prevenicinių tikrinimų rezultatai

Patikrintos šios didesnės duomenų valdytojų grupės: 18 finansų įstaigų dėl asmens duomenų tvarkymo teisėtumo teikiant greito kredito paslaugas; 92 įmonės dėl duomenų subjektų teisių įgyvendinimo automatinio būdu tvarkant asmens vaizdo duomenis degalinėse; 4 elektroninio parašo sertifikatus išduodančios įmonės ir įstaigos dėl asmens kodo naudojimo teisėtumo išduodamuose sertifikatuose. 2009 m. buvo tikrintas duomenų tvarkymo teisėtumas ir tokiose duomenų tvarkymo vietose bei sistemose, kaip Lietuvos Respublikos ambasada Maskvoje, Rusijos Federacijoje (už nustatytus pažeidimus teiktas nurodymas), Nacionalinėje Eurodac informacinėje

sistemoje (teiktas nurodymas), Nacionalinėje Šengeno informacinėje sistemoje (teikti nurodymas ir rekomendacija).

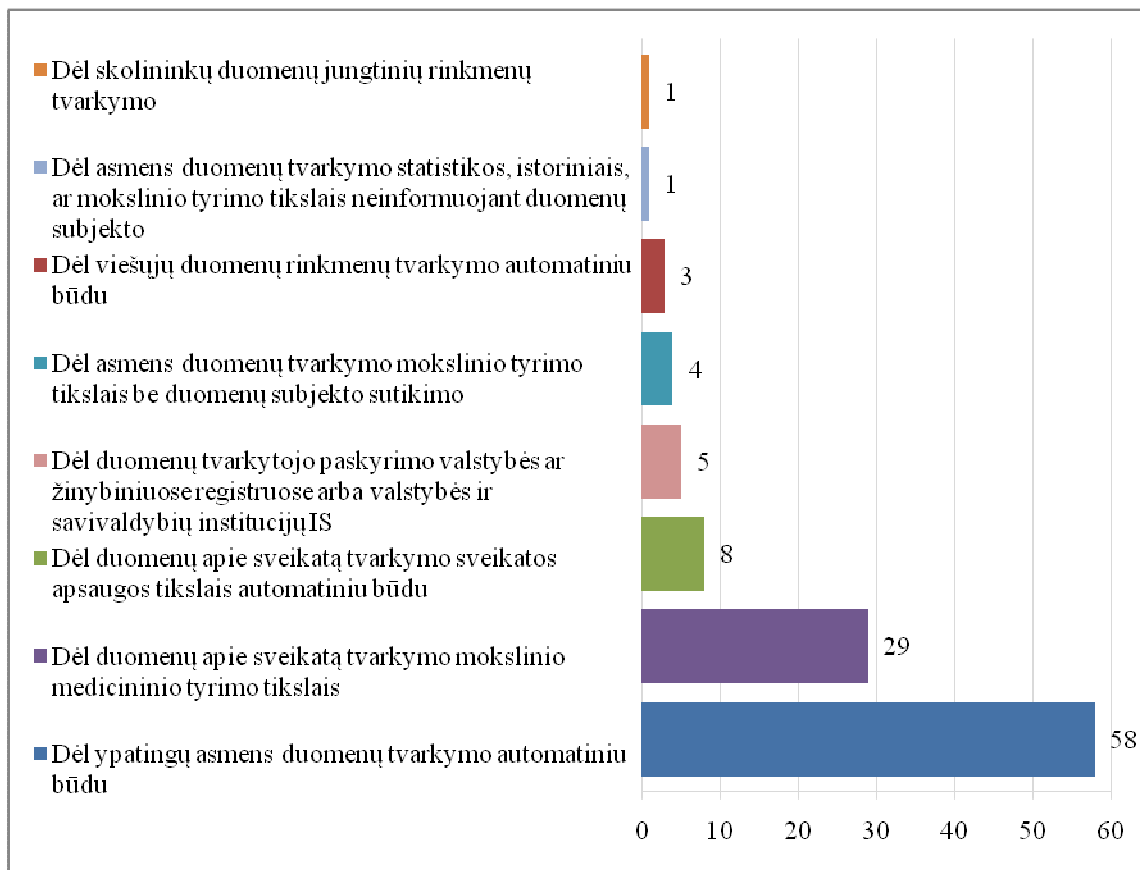
Atliekant tikrinimus nustatoma nemažai asmens duomenų tvarkymo pažeidimų. 2009 m. buvo pateikti 102 nurodymai, jų pasiskirstymas pagal pobūdį pateikiamas 6 pav.

6 pav. Inspekcijos nurodymų skaičiaus pasiskirstymas pagal pobūdį (procentais)

Daugiausia nurodymų – po 29 proc. – buvo pateikta dėl pranešimų apie duomenų tvarkymą ir dėl neteisėto asmens duomenų tvarkymo, 20 proc. – dėl organizacinių, techninių duomenų saugumo priemonių, 13 proc. – dėl duomenų subjekto teisių ir kt.

ADTAI nustatytais atvejais Inspekcija tikrino duomenų valdytojų numatomus duomenų tvarkymo veiksmus. Atliekant išankstinę patikrą buvo nagrinėjama, ar numatomi duomenų tvarkymo veiksmai atitinka keliamus reikalavimus, ar tvarkant asmens duomenis bus įgyvendinamos duomenų subjekto teisės, taip pat ar bus įgyvendinamos tinkamos organizacinės ir techninės duomenų saugumo priemonės. Inspekcija 2009 m. gavo tik 114 pranešimų dėl išankstinės patikros. Atlikusi išankstinę patikrą, Inspekcija išdavė 94 leidimus tvarkyti asmens duomenis, 2 atvejais leidimus išduoti buvo atsisakyta. Kaip matome iš 7 pav. daugiausia kreiptasi ir leidimų išduota dėl ypatingų duomenų tvarkymo automatiniu būdu (62 proc.) ir duomenų apie sveikatą tvarkymo mokslinio medicininio tyrimo tikslais (31 proc.).

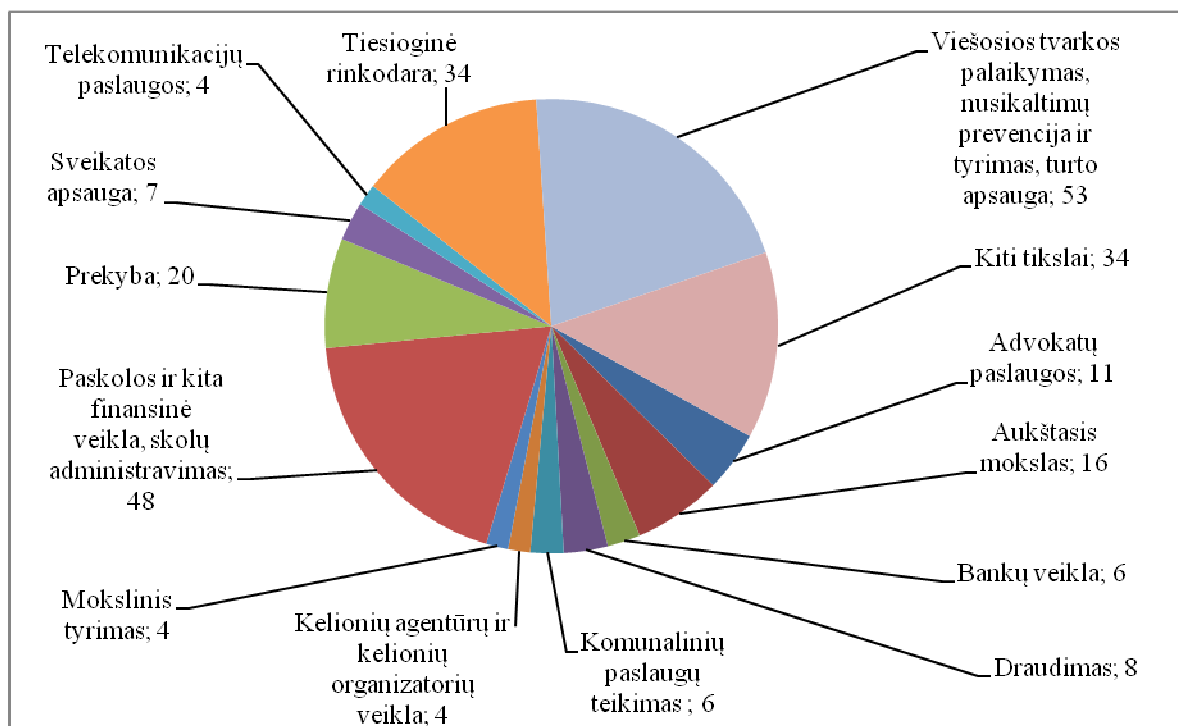

7 pav. Išduotų leidimų tvarkyti asmens duomenis pasiskirstymas pagal tvarkymo tikslus.

3) Planuota išnagrinėti 650 pranešimų apie duomenų tvarkymą, išnagrinėta 847.

Igyvendindama priemonę „Asmens duomenų valdytojų valstybės registro tvarkymas“, Inspekcija nagrinėjo gautus pranešimus apie asmens duomenų tvarkymą bei pranešimus apie asmens duomenų valdytojų registravimo duomenų patikslinimą ir (ar) papildymą. Pagal pranešimuose pateiktą informaciją tikrinama, ar duomenų tvarkymas neprieštarauja ADTAI nuostatoms. Registravimasis Registre skatina duomenų valdytojus atidžiau vertinti duomenų tvarkymo veiksmus (jų teisėtumą), padeda pašalinti duomenų tvarkymo trūkumus.

2009 m. duomenų valdytojai aktyviai kreipėsi į Inspekciją dėl Registro duomenų patikslinimo ir (ar) papildymo. Išnagrinėtas – 591 toks pranešimas. Atsisakymų registruoti duomenų valdytojus nėra daug. 2009 m. priimti tik 23 tokie sprendimai ir šis rodiklis išliko panašus į 2008 m. rodiklį.

8 pav. 2009 m. įregistruotų valdytojų pasiskirstymas pagal duomenų tvarkymo tikslų grupes.

2009 m. įregistruoti 233 nauji duomenų valdytojai – mažiau nei 2007 ir 2008 m. Didžiausią įtaką, kad naujai registruotų duomenų valdytojų skaičiaus sumažėjo, turėjo Lietuvoje susiklosčiusi sunki ekonominė padėtis. Dalis veikusių įmonių bankrutavo, o naujų įmonių buvo steigama mažai. 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojęs naujos redakcijos ADTAĮ aiškiau reglamentuoja vaizdo stebėjimą. Inspekcija savo iniciatyva atliko nemažai prevencinių tikrinimų šioje srityje. Tuo galima paaiškinti, kodėl valdytojų, tvarkančių asmens duomenis viešosios tvarkos palaikymo, nusikaltimų prevencijos ir tyrimo, turto apsaugos tikslais, sudaro didžiausią 2009 m. Registre įregistruotų duomenų valdytojų dalį (23 proc.). 2009 m. registravosi sparčiai besikuriančios bendrovės, teikiančios greitųjų kreditų paslaugas, todėl antra pagal įregistruotų duomenų valdytojų skaičių duomenų tvarkymo tikslų grupė yra paskolos ir kitoks finansavimas, finansinio tarpininkavimo veikla, skolų administravimas (21 proc.).

4) Planuotas atsakymų į Konvencijos šalių paklausimus ir iš jų gautos informacijos pagal išsiųstus paklausimus apibendrinimų skaičius 45. Parengta – 47.

Inspekcija, įgyvendindama priemonę „Pagalba Konvencijos ETS Nr. 108 šalims“ bei 1981 m. Konvencijos dėl asmenų apsaugos ryšium su automatizuotu asmens duomenų tvarkymu (ETS Nr. 108) nuostatas dėl bendradarbiavimo su kitų šalių duomenų apsaugos priežiūros institucijomis, aktyviai su jomis bendradarbiavo ir keitėsi patirtimi.

2009 m. atsakyta į 46 Konvencijos šalių paklausimus ir parengtas 1 apibendrinimas pagal

gautą informaciją apie valstybės tarnautojų viešųjų ir privačių interesų deklaravimą. Aktyviai bendraujant su Konvencijos ETS Nr. 108 šalių duomenų apsaugos priežiūros institucijomis, buvo keičiamasi geriausia asmens duomenų apsaugos patirtimi. Ji ne tik pritaikoma Inspekcijos veikloje, bet šia patirtimi dalijamasi ir su kitomis valstybės institucijomis bei privačiais subjektais. Tai leidžia geriau įgyvendinti duomenų apsaugos reikalavimus.

5) Planuota parengti 4 asmens duomenų tvarkymo teisėtumo tikrinimų, skundų nagrinėjimo rezultatų ir teismų praktikos duomenų apsaugos srityje apibendrinimus, parengta – 4.

Pagal priemonę „Asmens duomenų tvarkymo teisėtumo tikrinimų, skundų nagrinėjimo rezultatų ir teismų praktikos duomenų apsaugos srityje apibendrinimas“ 2009 m. Inspekcija parengė tokius apibendrinimus: 1) Tikrinimų dėl duomenų subjektų teisių įgyvendinimo automatinio būdu tvarkant asmens vaizdo duomenis bendrovėms priklausančiose degalinėse rezultatų apibendrinimas; 2) Sertifikavimo paslaugų tiekėjų tikrinimų dėl asmens kodo naudojimo teisėtumo teikiant elektroninio parašo paslaugas apibendrinimas; 3) Tikrinimų dėl asmens duomenų gavimo teisėtumo iš UAB „Creditinfo Lietuva“ rezultatų apibendrinimas; 4) Informacijos apie asmens duomenų tvarkomų bankuose ir kitose kredito institucijose bei finansų įmonėse, teikimo kredito biurams apibendrinimas. Parengti apibendrinimai buvo skelbiami Inspekcijos interneto svetainėje, siekiant su tikrinimo rezultatais supažindinti tiek duomenų subjektus, tiek duomenų valdytojus. Duomenų valdytojai vykdantys panašią veiklą, turėjo galimybę įvertinti apibendrinimuose paskelbtus Inspekcijos nustatytus asmens duomenų tvarkymo pažeidimus ir savo veikloje juos ištaisyti ar imtis priemonių, kad panašių pažeidimų jų įmonėse būtų išvengta.

Peržvelgus Inspekcijos veiklą matyti, kad 2009 m. pasiekti beveik visi suplanuoti rodikliai, o dauguma jų viršyti. Kuo aktyviau visuomenė informuojama, tuo daugiau gaunama skundų ir suteikiama konsultacijų. Pradėta nauja veikla – susitikimai Inspekcijoje su viešojo ir privataus sektoriaus atstovais. Žmonės vis labiau domisi savo, kaip duomenų subjektų, teisėmis ir žino, kur gali kreiptis dėl šių teisių gynimo. Nors įmonių, norinčių imtis asmens duomenų tvarkymo ir besikreipiančių dėl išankstinės patikros ar registravimosi Registre, pamažėjo, tačiau duomenų valdytojų, siekiančių asmens duomenis tvarkyti tinkamai, daugėja.

Tarpinstitucinių programų ir kitų projektų įgyvendinimas

Pagal Viešojo administravimo plėtros iki 2010 m. strategijos įgyvendinimo 2007–2010 m. priemonių planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. 1097, Inspekcija yra atsakinga už 5.1.4 priemonę: „Tobulinti informacinę sistemą „Pagalba“ ir Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą, kitas su jomis susijusias informacines sistemas – pritaikyti jas aptarnauti duomenų valdytojus ir duomenų subjektus elektroniniu būdu“.

2009 m., įgyvendindama šią priemonę, Inspekcija atliko Informacinių sistemų susiejimo, atnaujinimo ir modernizavimo galimybių studiją ir pradėjo kitas priešprojektines projekto „Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos paslaugų sistema“ veiklas. Projektas įtrauktas į Valstybės projektų sąrašą (projekto Nr.3), patvirtintą Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2009 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. T-89, ir bus teikiamas finansuoti pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonę Nr. VP2-3.1-IVPK-01 „Elektroninės valdžios paslaugos“. Projektas perkels Inspekcijos teikiamas viešąsias ir administracines paslaugas į elektroninę erdvę bendradarbiavimo lygiu.

Inspekcija dalyvauja *PrivacyOS* projekte. Tai Komisijos finansuojamas projektas, kuriuo siekiama suburti pramonės, verslo atstovus, mažas ir vidutines įmones, akademinę ir pilietinę visuomenę privatumo infrastruktūrai Europoje puoselėti ir plėtoti. 2009 m. balandžio 1-3 d. Berlyne (Vokietija) ir spalio 26–27 d. Vienoje (Austrija) įvyko antroji ir trečioji projekto *PrivacyOS* konferencijos. Berlyno konferencijoje Inspekcijos specialistai skaitė pranešimus „Lietuva: Nacionalinė elektroninės sveikatos sistema (NESS)“ ir „Esminiai tapatybės valdymo Lietuvoje aspektai“. Vienos konferencijoje – „Privatumo apsauga tyrimui naudojant medicininius duomenis“ bei „Bendrieji reikalavimai organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms“. Projekto medžiaga skelbiama Inspekcijos internetinėje svetainėje. Visi norintys gali susipažinti su užsienio šalių praktika.

Patvirtintų asignavimų panaudojimas

2009 m. pradžioje programai „Duomenų apsaugos valdymas“ buvo skirta 2632,0 tūkst. litų. biudžetinių asignavimų. Pagal 2009 m. gegužės 7 d. Lietuvos Respublikos įstatymą XI-247 finansavimas buvo sumažintas 315,0 tūkst. litų. 2009 m. liepos mėn. finansavimas Inspekcijai buvo

sumažintas dar 45,0 tūkst. litų. Todėl galutinis programos „Duomenų apsaugos valdymas“ finansavimas sudarė 2272,0 tūkst. litų.

2009 m. panaudota 2170,9 tūkst. litų (1222,5 tūkst. lt. darbo užmokesčiui, 380,3 tūkst. lt. socialiniam draudimui, 553,2 tūkst. litų prekėms ir paslaugoms pirkti, 14,9 tūkst. litų ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti).

Dėl valstybės tarnautojų, esančių vaiko priežiūros atostogose, ir valstybės tarnautojos, laikinai perkeltos į deleguoto nacionalinio eksperto pareigas, Inspekcija grąžino į biudžetą 101,1 tūkst. litų sutaupytų biudžeto lėšų.

Kita svarbi informacija

2009 m. kovo 15 d. įsigaliojus ERĮ pakeitimams, perkeliantiems 2006/24/EB Direktyvos dėl duomenų generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičiančios Direktyvą 2002/58/EB (toliau – Direktyva 2006/24/EB) nuostatas į Lietuvos nacionalinę teisę, Lietuvos Respublikos Vyriausybė įgaliojo Inspekciją kaupti informaciją apie ERĮ 65 straipsnio 2 dalyje nurodytų duomenų, reikalingų sunkių ir labai sunkių nusikaltimų, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslais, teikimą kompetentingoms institucijoms ir kasmet teikti šios informacijos pagrindu sukauptus statistinius duomenis Komisijai. 2009 m. spalio 23 d. priimtas sprendimas, kad institucija, koordinuosiančia informacijos pateikimą Komisijai ir atstovausiančia Lietuvai bus Inspekcija. Taigi Inspekcija 2009 m. pabaigoje koordinavo informacijos pateikimą Komisijai dėl Direktyvos 2006/24/EB įgyvendinimo, srauto duomenų naudojimo teisėsaugos institucijose bei statistinius duomenis, pagal Komisijos atsiųstą klausimą, taip pat atstovavo Lietuvai pristatant šiame klausime pateiktą informaciją Komisijai. Be to, Inspekcija, šios informacijos geresniam pateikimui organizavo vaizdo konferenciją su Komisija, kurioje dalyvavo visų Lietuvos kompetentingų institucijų atstovai.

2008 m. lapkričio 27 d. priimtas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose (toliau – Pamatinis sprendimas 2008/977/TVR). 2009 metais Inspekcija, sudariusi tarpinstitucinę darbo grupę, pradėjo rengti Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymo projektą. 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Lisabonos sutartis. Svarbu pažymėti, kad ši sutartis, skirtingai nei ES ir Europos Bendrijos steigimo sutartys, įtvirtina aiškiai išreikštą nuostatą asmens duomenų apsaugos srityje. Tokia nuostata reglamentuota Lisabonos sutarties 16 b straipsnio (Sutarties dėl Europos

Sajungos veikimo – Lisabonos sutartimi pakeistas Europos Bendrijos steigimo sutarties pavadinimas – 16 straipsnyje.) 1 dalyje: „Kiekvienas asmuo turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą“. ES Pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnio 3 dalis ir Lisabonos sutarties 16 straipsnio 2 dalis įtvirtina, jog asmens teisės į duomenų apsaugą priežiūrą vykdo nepriklausoma priežiūros institucija. Lietuvoje šia institucija paskirta Inspekcija.

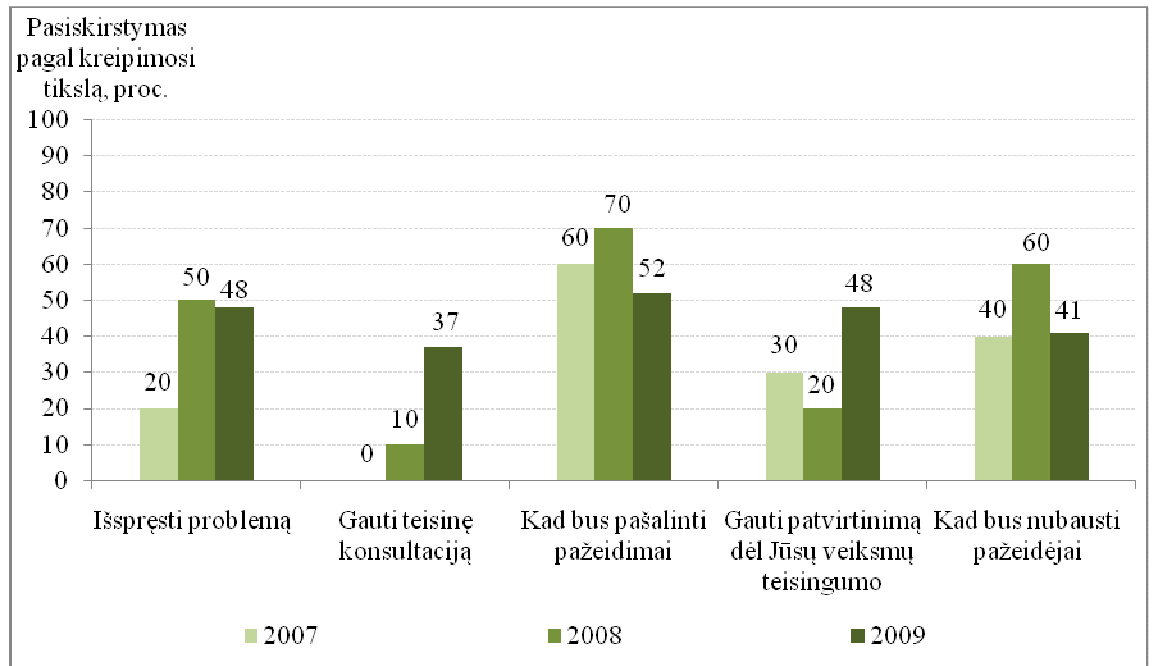
2010 m. sausio 1 d. įsigaliojo 2009 m. balandžio 6 d. Tarybos sprendimas 2009/371/JHA dėl Europos policijos biuro (Europol) įsteigimo. Didelė Europolo veiklos dalis remiasi asmens duomenų perdavimu, kaupimu ir analize, todėl naujasis sprendimas skiria daugiau dėmesio šių duomenų apsaugai. Sprendimo 33 straipsnis nurodo, jog kiekviena valstybė narė privalo skirti nepriklausomą nacionalinę priežiūros instituciją, kuri pagal šalies įstatymus stebėtų, ar duomenų teikimas, gavimas ar tvarkymas nepažeidžia duomenų subjekto teisių. Šia institucija Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1706 (Žin., 2009, Nr. 153-6933) paskyrė Inspekciją.

Inspekcija, siekdama įvertinti savo veiklos kokybę ir geriau aptarnauti asmenis, atliko anoniminę apklausą „Dėl asmenų aptarnavimo Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje kokybės“. Atsitiktinės atrankos būdu asmenims, kurie 2009 m. kreipėsi į Inspekciją norėdami apginti savo teises, ir duomenų valdytojams, kurie kreipėsi dėl išankstinės patikros, buvo išsiųstos anoniminės anketos.

Atsižvelgdama į visuomenės poreikį, Inspekcija rengė įvairias visuomenės informavimo priemones. Nors nebuvo galimybės skirti asignavimų, Inspekcija ieškojo naujų priemonių ir tobulino esamas, nes, kaip rodo 2009 m. visuomenės apklausos, poreikis gauti informacijos tiek apie Inspekcijos vykdomą asmens duomenų apsaugos priežiūros veiklą, tiek apskritai apie asmens duomenų apsaugą yra didelis. Visuomenė minėtos informacijos sklaidos tikėtusi visais pagrindiniais informavimo kanalais, t. y. tiek Inspekcijos interneto svetainėje, kuri turėtų būti pertvarkyta iš esmės, siekiant geriau patenkinti jos lankytojų poreikį lengvai rasti reikiamą informaciją, tiek radijuje, televizijoje ir spaudoje.

2009 m., 89 proc. apklaustųjų nuomone, jiems rūpimus klausimus Inspekcija išsprėdė kvalifikuotai. Visi respondentai, paklausti, ar buvo informuoti apie veiksmus, kurių ėmėsi Inspekcija sprendama jų problemą atsakė teigiamai (100 proc.). Pagal tai, kokio aptarnavimo respondentai tikėjosi kreipdamiesi į Inspekciją, 74 proc. mano, kad juos aptarnavo taip, kaip turėtų būti, 11 proc. nuomone, jie buvo aptarnauti geriau negu tikėjosi.

Žemiau pateiktoje diagramoje matyti ko tikimasi kreipiantis į Inspekciją.

9 pav. Interesantų pasiskirstymas pagal kreipimosi tikslą

2009 m. Inspekcija aktyviai bendravo su viešojo ir privataus sektoriaus atstovais. Buvo sulaukta įvairių pasiūlymų, kaip tobulinti esamus teisės aktus, reglamentuojančius duomenų apsaugą, keičiamasi nuomonėmis duomenų apsaugos klausimais. Šie aktyvūs duomenų valdytojai ir tvarkytojai (verslo ar valstybės institucijų atstovai) tapo Inspekcijos partneriais kuriant tobulesnę asmens duomenų apsaugos sistemą Lietuvoje.

IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO INSTITUCIJOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

Inspekcija ir toliau savo iniciatyva planuoja aktyviai vykdyti patikrinimus pagal duomenų valdytojų veiklos sritis, siekdama padėti duomenų valdytojams tinkamai įgyvendinti asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, nustatyti galimus duomenų apsaugos pažeidimus ar trūkumus ir patarti, kaip juos pašalinti. 2010 m. Inspekcija planuoja tikrinti duomenų valdytojus, tvarkančius asmens duomenis sveikatos priežiūros tikslais, taip pat tikrinti asmens duomenų tvarkymą sporto klubuose ir socialiniuose tinkluose. Be to, numatoma tikrinti elektroninių ryšių paslaugų teikėjus. Šiais tikrinimais bus atkreiptas dėmesys į ryšio konfidencialumo užtikrinimą ir interneto paslaugų vartotojų srauto duomenų saugojimo teisėtumą. Inspekcija atlikdama išankstinę patikrą ir toliau skirs nemažai dėmesio asmens duomenų tvarkymui mokslinio medicininio tyrimo tikslais bei spręs šioje srityje kylančias problemas. Taip pat Inspekcija planuoja tęsti duomenų tvarkymo Nacionalinėje Šengeno informacinėje sistemoje teisėtumo patikrinimus Lietuvos Respublikos ambasadose užsienyje.

Inspekcija 2010 m. tęs darbus, susijusius su Lietuvos Respublikos asmens duomenų tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymo projektu, įgyvendinančiu Pamatinį sprendimą 2008/977/TVR. Šis pamatinis sprendimas į nacionalinę teisę turi būti perkeltas iki 2010 m. lapkričio 27 d.

Siekdama užtikrinti, kad ADTAI atitiktų ES teisės aktus, reglamentuojančius asmens duomenų apsaugą, ir išspręsti įstatymo taikymo problemas, Inspekcija aktyviai dalyvaus Teisingumo ministerijos rengiamame Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projekte.

2010 m. numatoma parengti teisės aktą, kuriuo bus įgyvendinama 2009 m. gegužės 12 d. Komisijos rekomendacija dėl privatumo ir duomenų apsaugos principų įgyvendinimo taikomuosiose priemonėse, kurių naudojimas pagrįstas radijo dažniniu atpažinimu (2009/387/EB).

Taip pat 2010 m. baigsis pereinamasis laikotarpis duomenų valdytojams, kurie įsigaliojus naujai ADTAI redakcijai tęsia ypatingų asmens duomenų apie sveikatą tvarkymą automatiniu būdu ADTAI 10 straipsnyje nurodytais tikslais, privalo apie tai pranešti Inspekcijai, todėl numatoma, kad darbo krūvis, susijęs su išankstinės patikros atlikimu, duomenų valdytojų registravimu ir duomenų valdytojų konsultavimu padidės. Inspekcija stengsis, kad duomenų valdytojai tinkamai įgyvendintų duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

2010 m. Inspekcija tęs bendradarbiavimą su viešojo ir privataus sektoriaus atstovais, nes tai aktuali ir perspektyvi veiklos kryptis. Ateityje, daugėjant duomenų valdytojų bei tvarkytojų ir plintant naujoms technologijoms toks bendravimas darysis vis svarbesnis.

Numatoma ieškoti naujų visuomenės informavimo būdų, tobulinti esamus, aktyvinti Inspekcijos veiklą siekiant geriau informuoti visuomenę ir duomenų valdytojus apie duomenų apsaugą. Taip pat planuojama aktyviai dalyvauti įvairiose Lietuvoje rengiamose konferencijose, seminaruose ar kituose renginiuose, dalyvauti diskusijose, skaityti pranešimus ir taip skleisti informaciją apie asmens duomenų apsaugą ir supažindinti su gerąja užsienio šalių praktika.

Siekdama gerinti savo veiklą ir sužinoti, kokia visuomenės nuomonė apie duomenų apsaugą Lietuvoje, Inspekcija kasmet atlieka asmenų, kurie kreipėsi į Inspekciją vienu ar kitu klausimu, apklausą, o kas antrus metus – reprezentatyvią Lietuvos gyventojų apklausą. Reprezentatyvias apklausas atlieka nepriklausomos įmonės pagal statistinius, socialinius, geografinius bei kitokius kriterijus. Tokia apklausa bus atliekama ir 2010 m. Apklausos rezultatai parodys ką apie asmens duomenų apsaugą žino visuomenė. Tai padės Inspekcijai įvertinti savo darbų efektyvumą, naudingumą ir koreguoti savo veiklos kryptis.

Norėdama teikiamas viešąsias ir administracines paslaugas perkelti į elektroninę erdvę bendradarbiavimo lygiu ir tuo supaprastinti paslaugų gavimą tiek gyventojams, tiek verslui, Inspekcija sieks įgyvendinti projektą „Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos paslaugų sistema“. 2010 m. vasario 17 d. pateikta paraiška Centrinei projektų valdymo agentūrai ES struktūrinei paramai gauti pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonę Nr. VP2-3.1-IVPK-01 „Elektroninės valdžios paslaugos“. Gavus finansavimą būtų vykdomos investiciniame projekte numatytos veiklos.

Inspekcija, kaip narė, toliau aktyviai dalyvaus Europos Sąjungos institucijų ir darbo grupių veikloje bei kituose tarptautiniuose renginiuose ir reikš savo poziciją, sprendžiant klausimus, susijusius su asmens duomenų apsaugos priežiūra.

Direktorius

dr. Algirdas Kunčinas